

BANK SEKTORINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISH VA XUSUSIYLASHTIRISH MASALALARI

Tursunmurodov Sirojiddin

Bank moliya akademiyasi magistranti

Raqamli transformatsiya – bu zamonaviy texnologiyalar va ma'lumotlarni tahlil qilish orqali mijozlar bilan samarali hamkorlik qilish uchun xodimlarning qanday ishlashini qayta ko'rib chiqishdir.

Bugungi kunda biznesni raqamlashtirish faqat elektron hujjat aylanishiga o'tish bilan cheklanib qolmaydi. Raqamli transformatsiya haqida gap ketganda, biz ishlab chiqarish madaniyati va korxonalarni boshqarish uslubini o'zgartirishga imkon beruvchi zamonaviy texnologiyalarning majmuini nazarda tutamiz. Raqamli yechimlar tufayli dunyodagi ko'pgina kompaniyalar xodimlar va sanoatdagi uskunalar samaradorligini oshirmoqdalar. Shu bilan birga, mijozlarga yaxshiroq xizmat ko'rsatish va biznes olamidagi raqiblariga nisbatan muvaffaqiyatga tezroq erishadilar.

Raqamli transformatsiya jarayonini davlat tashkilotlari, korxonalar, biznes-tuzilmalarida axborot texnologiyalarni oddiy joriy etish deb hisoblamasliklari kerak. Shuningdek korporativ veb-saytni, Telegram botni, mobil ilovani ishlab chiqish va ishga tushirish va ijtimoiy tarmoqlarga kirish, tashkilotlar o'zlarini raqamli deb hisoblashiga imkon berishiga ishonish noto'g'ri.

Aslini olganda, raqamli transformatsiya haqida gapirganda bu yangi texnologiyalarga investisiya kiritishni o'z ichiga olgan muayyan tashkilot/korxonaning barcha mavjud modelini, ya'ni to'g'ridan-to'g'ri tuzilishiga, rivojlanish strategiyasiga, mijozlar bilan ishlashga, mahsulotlarni ilgari surish va xizmat ko'rsatish usullari, va hatto korporativ madaniyat kabi o'zgarishlar to'plami ekanligini tushinish kerak.

Bugungi kunda raqamli transformatsiya deyarli har qanday faoliyat sohasiga taalluqlidir. U ta'limga keldi va biz zamonaviy maktablar, kollejlari va OTM lari interfaol doskalardan foydalanayotganini, o'quvchilar elektron kundaliklarni yaratishni, audio va video-tarkibini yaratishni, qo'shma loyihalarni amalga oshirayotganini, o'qituvchilar ijtimoiy tarmoqlar orqali maslahat berayotganini va hokazolarni ko'rmoqdamiz. Zamonaviy texnologiyalar an'anaviy ta'lim bilan o'qitishni amalga oshirib bo'lmaydigan usullardan foydalanishga imkon berayotganidan mamnunman, ya'ni AT tobora o'sib kelayotgan avlod uchun muhim tafakkur vositasiga aylanib bormoqda.

Biz bank sohasida raqamlashtirish uchun etarli tajriba orttirdik va so'nggi bir necha yil davomida ushbu yo'nalishni faol ravishda qo'llab-quvvatladik. Joriy yilning o'zida o'n bitta loyiha muvaffaqiyatli amalga oshirildi, ulardan – etti nafari mamlakatimiz banklarida. Xususan, ATB "qishlok qurilish bank" da axborot xavfsizligi vazifalarini kompleks hal etish bo'yicha yirik loyiha muvaffaqiyatli amalga oshirildi. Shunday qilib, bankka AT-infratuzilmani monitoring qilish va tarmoq infratuzilmasini boshqarish uchun dasturiy ta'minot etkazib berildi va joriy etildi. Tavsiya etilgan echim bankning barcha AT-infratuzilmasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan nosozliklarni proaktiv boshqarish bilan ajralib turadi, uning jismoniy samaradorligini oshiradi. DT, mumkin bo'lgan to'xtalishlar yoki ishlamay qolishlarni ta'minlaydigan hatti-harakatlar modelini taxmin qilish, sozlash va qo'llash imkonini beradi, shuningdek, foydalanuvchilar bilan ishlashni kuzatishga yordam beradi. Bankda biz o'rnatgan virtualizasiya texnologiyasiga kelsak, u kelgusida yangi tizimlarni joriy etishni tezlashtirish va mavjudlarini qo'llab-quvvatlash harajatlarini optimallashtirish imkonini beradi. Dushanbeda Tojikiston va Xitoy o'rtasidagi hamkorlik masalalari muhokama qilindi. Aslida, siz virtual bo'lishingiz kerak, chunki poydevor sifati va Zahira mkm tezimlaring sizga ta'sir o'tkazishga imkon beradi sezilarli darajad.

Zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalarini joriy etish sohasida tijorat banklarining korporativ transformasiyasi jarayonida quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish rejalashtirilgan:

- masofaviy bank xizmatlari, shu jumladan, kontaktsiz to'lovlarning soni va qamrovini kengaytirish;
- skoring, masofadan turib identifikasiyalash va kredit konveyeri tizimidan keng foydalanish;
- bank axboroti va tizimlarning axborot xavfsizligini kuchaytirish;
- bank sektorida yangi kontsepsiyalar va texnologiyalarni keng joriy etish (fintek, raqamli banking).

O'zbekiston iqtisodiyotining o'sishi kuzatilayotgan mamlakatlarda bosqichma-bosqich O'zbekiston iqtisodiyoti

zhadal vaissini taqdim etdi, mamlakatshunoslik Zhaxan ekonomietiga va iqtisodchi rivozhlangan mamlatlar bilan bir ryadda erkin markkin bozor integratsiyasini raqamli boshqaruvga ega bank sifatida rivojlantirish.

Bank xizmatlarini raqamlashtirish – bu bank bilan mijoz o'rtasidagi o'zaro aloqalarni raqamli axborot-kommunikasiya texnologiyalari asosida o'rnatishdir. Bank mijozlari moliyaviy xizmatlardan foy dalangani sayin ular xizmat ko'rsatishning qulayligi, sifati va tezligini ta'minlash, vaqtni tejash va operasiya xarajatlarini

qisqartirish, elektron hujjat aylanishi qanchalik muhimligini tushuna boshlaydilar. Hisob yuritish va boshqaruv tizimlari integrasiyalashmoqda, CRM (Customer Relationship

Management) mijozlar bilan o'zaro munosabatlarni boshqarish tizimi yaratilmoqda.

Ayniqsa, chekka hududlarda bankka murojaat qilish va xizmatlardan foydalanish qiyin edi. Raqamli moliyaviy xizmatlar banklar bo'limlarini ochish norentabel bo'lgan olis va aholisi kam hududlardagi jismoniy va yuridik shaxslarni samarali qamrab olish imkonini berdi.

Raqamli o'zgarishlar orqali banklarning biznes modellari maqbullashtirilmoqda, bank va to'lov segmenti – masofaviy bank xizmatlaridan tortib to moliyaviy operasiyalar sohasidagi o'zgarishlargacha rivojlanmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. RAVHAN HAMDAMOVICH AYUPOV “RAQAMLI IQTISODIYOT VA ELEKTRON TIJORATDA YANGI TEXNOLOGIYALAR “ O'quv qo'llanma Toshkent - 2020
2. www.wikipediya.uz

